

Electro-opera over Merkel in Nederlandse theaters

[Achtergrond](#) - 20 maart 2019 - Auteur: Marja Verburg

Een electro-opera over Merkel: de theatergroepen Nineties Productions en Orkater reizen er vanaf volgende week mee door heel Nederland. De voorstelling komt voort uit de fascinatie van theatermaakster Floor Houwink ten Cate voor deze “ogenschijnlijk egoloze vrouw”. Maar hoe maak je theater van een anti-show-figuur als de Duitse kanselier?

Twee weken voor de première zijn de makers en de spelers, allemaal eind 20 en begin 30, nog volop bezig te bedenken hoe de electro-opera over Merkel eruit moet zien. “We denken dat het een stuk wordt met drie delen”, zegt theatermaakster Anne Maike Mertens tegen een groepje toeschouwers dat een openbare repetitie in Amsterdam komt bijwonen. Ze maakt geen grap: 40 procent van de teksten moet nog worden gemaakt, zegt ze.

In het eerste deel vertellen de vier spelers over zichzelf en wat ze met Merkel hebben, legt Mertens uit. Het tweede deel is de opera, “een ode aan Merkel”. Want dat makers en spelers grote bewondering koesteren voor de Duitse kanselier, lijkt geen twijfel. “We zetten haar letterlijk op een voetstuk”, zegt Mertens. “We hebben daarvoor het moment van ‘Wir schaffen das’ gekozen, een heel theatraal moment dat iedereen kent. Merkel neemt alleen de beslissing de grenzen niet te sluiten voor de vluchtelingen. Hoe heeft ze geslapen, de nacht voor de beslissing?”

De electro-opera Merkel, van Nineties Productions in samenwerking met Orkater, is vanaf 26 maart te zien in theaters in heel Nederland. [Bekijk de speellijst](#)

In de scène die tijdens de openbare repetitie wordt gespeeld, heeft de kanselier een nachtmerrie waarin ze wordt geplaagd door onder meer oud-kanselier Kohl - Merkels politieke vader - de Russische president Poetin en een vluchtelingenkind. Die waarschuwen haar dat ze de toekomst van Europa op het spel zet. De muziek en de teksten voor de opera maken Niels Broos en Annelinde Buijs van Nineties Productions zelf. Buijs zingt de operagedeeltes ook in de voorstelling.

Menselijkheid

En het derde deel? “Ja, dat is er nog niet”, zegt Mertens. “Maar dat spelen we weer vanuit onszelf. Merkel is weg, wat nu? Hoe laat ze Europa achter? En wat gaan wij daarmee doen?”

'Ik wil als acteur ook wel eens flink uitpakken. Dat kan met Merkel niet'

Het zijn de vragen die Floor Houwink ten Cate in een 30-kantjes tellende brief aan de andere makers en spelers stelde toen ze met het stuk begonnen. Het voorlezen van de brief duurde drie kwartier, vertelden de spelers lachend op een Merkel-verdiepingsavond in februari met experts en publiek. Houwink ten Cate is al jaren gefascineerd door Merkel: omdat ze een vrouw is in een door mannen gedomineerde wereld, vanwege haar standvastigheid en onverstoorbaarheid en om de menselijkheid die ze tijdens de vluchtelingencrisis toonde.

Ter voorbereiding op het stuk reisde Houwink ten Cate vorig najaar naar Berlijn en Templin, waar Merkel haar jeugd doorbracht. Ze sprak er met partijgenoten, journalisten en Merkel-deskundigen.

Verlopen Kohl

Het enthousiasme van Houwink ten Cate voor de Duitse kanselier werkte aanstekelijk. Acteur Benjamin Moen wilde direct meedoen toen hij over het project hoorde. Vanwege zijn eigen fascinatie voor Europa, maar ook omdat hij Merkel zo interessant vindt, legt hij uit. “Ik wilde haar heel graag spelen, maar ik durfde dat niet te zeggen. Ik dacht dat ze een oudere vrouw zouden zoeken.”

'Dat vind ik tof aan de voorstelling: dat we het grijze midden een voetstuk geven'

Inmiddels is hij Merkel. Tijdens de openbare repetitie staat hij op een sokkel terwijl zijn drie medespelers in wisselende rollen om hem heen cirkelen. Onder hen een totaal verlopen, dronken Kohl en een opdringerige reporter. “Kohls broek moet uit”, zegt Houwink ten Cate van achter een mengpaneel. “Moeten we niet toch iets met een mes doen in Kohls rug? Wat willen we met Kohl hier nou eigenlijk zeggen?” vraagt een van de spelers.

Moen zelf zegt nauwelijks iets. “Ja”, beaamt hij na de repetitie lachend, “we praten nu als collectief bij het maken veel met elkaar. Dat duurt lang en is intens. En ik merk dat ik af en toe stiekem ga zitten merkelen: niet veel zeggen, eerst luisteren, je mening goed formuleren.” Al zit haar egoloze karakter hem ook wel in de weg. “Ik wil als acteur ook wel eens flink uitpakken. Dat kan met Merkel niet.”

Dreigende winter

Hij maakt zich, net als Houwink ten Cate, zorgen over het tijdperk na Merkel. “Ik vergelijk het met de serie 'Game of Thrones'”, zegt Moen. “Daarin duren de seizoenen 20 tot 30 jaar en heb je dus een hele lange zomer. De serie is erop geënt dat de winter eraan komt en daarin bevindt zich de grote vijand. Maar de jeugd heeft zo lang zomer gehad, die neemt die dreiging niet serieus.” Net als zijn generatie nu, zegt hij. “Wij zijn van eind jaren tachtig, de periode dat de Muur viel en het einde van de geschiedenis werd aangekondigd. En nu blijkt dat de liberale democratie, die nooit zou veranderen, niet zo sterk is als we dachten en de vrijheden niet zo vanzelfsprekend.”

Merkel is geen heilige, zeggen de makers. Voor kritiek op de kanselier is ook ruimte in het stuk. Maar ze staat voor het politieke midden, vinden ze. “Voor grijstinten in een wereld die heel erg polariseert”, specificiert Moen. “Dat vind ik tof aan de voorstelling: dat we het grijze midden een voetstuk geven. We gaan haar nog missen als ze weg is.”

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:

<https://duitslandinstituut.nl/artikel/30732/electro-opera-over-merkel-in-nederlandse-theaters>